

A NETFIT® INTÉZMÉNYI MUTATÓINAK ELEMZÉSE A 2021-2027 KÖZÖTTI FEJLESZTÉSPOLITIKAI IDŐSZAK EGYES KÖZNEVELÉSI FEJLESZTÉSEINEK MEGALAPOZÁSA ÉRDEKÉBEN

A tanulók fittségi állapotának összefüggései a tanulmányi
előmenetellel, illetve egyes szocio-ökonómiai adottságokkal

Magyar Diáksport Szövetség
2021

IMPRESSZUM

Javasolt hivatkozás: *Kaj Mónika, Hernádi Ádám, Molnár László és Csányi Tamás (2021): A NETFIT® intézményi mutatóinak elemzése a 2021-2027 közötti fejlesztéspolitikai időszak egyes köznevelési fejlesztéseinek megalapozása érdekében. A tanulók fittségi állapotának összefüggései a tanulmányi előmenetellel, illetve egyes szocio-ökonómiai adottságokkal. Magyar Diáksport Szövetség, Budapest.*

Szerzők:

Dr. Kaj Mónika PhD

Hernádi Ádám

Dr. Molnár László

Dr. habil. Csányi Tamás PhD

Stratégiai igazgató: dr. Molnár László

Ügyvezető igazgató: dr. Erdős Dániel

A kiadásért felel: Balogh Gábor elnök

© Magyar Diáksport Szövetség

MAGYAR DIÁKSPORT SZÖVETSÉG

1063 Budapest, Munkácsy Mihály utca 17.

E-mail: mdszok@mdsz.hu

Telefon: +36 1 273 3570

www.mdsz.hu

Budapest, 2021

Tartalom

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	5
2. Bevezetés	7
3. Módszer.....	8
1.1. Vizsgált minta	8
1.2. Adatfeldolgozás	8
4. Tények, megállapítások	10
4.1. Az iskolai fitsségi mutatók a kedvezményezett és nem kedvezményezett járások és települések alapján	10
Járasi besorolás	10
Települési besorolás.....	11
4.2. Az iskolai fitsségi mutatók a hátrányos helyzetű tanulók aránya alapján	12
4.3. Az iskolai fitsségi mutatók a lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulói arányok alapján	13
4.4. Az iskolai fitsségi mutatók és az igazolatlan hiányzások kapcsolata	15
4.5. Az iskolai fitsségi mutatók és az országos kompetenciamérések eredményeinek kapcsolata	166
4.6. Az iskolai fitsségi mutatók a szakképzettséggel nem rendelkező testnevelést tanító pedagógusok aránya alapján	199
5. Javaslat	20

Táblázat és ábrajegyzék

1. táblázat A vizsgált mintában (N=2900) az iskolák megoszlása a különböző fitsségi kategóriákban	9
2. táblázat A különböző fitsségi indexű iskolák megoszlási aránya a kedvezményezett járások egyes szintjein, illetve a nem kedvezményezett járásokon belül	10
3. táblázat A különböző fitsségi indexű iskolák megoszlási aránya a kedvezményezett és nem kedvezményezett településeken	12
4. táblázat A különböző fitsségi kategóriájú iskolák megoszlása a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók százalékos aránya alapján	15
5. táblázat Igazolatlan órával rendelkező tanulók átlagos százalékos aránya a különböző fitsségi kategóriájú iskolákban.....	15
6. táblázat A 2018/2019. tanévi kompetenciméréseken elért eredmények átlag szórása a különböző fitsségi kategóriájú iskolákban	17
8. táblázat Szakképzettség nélkül testnevelés tanítását végző pedagógusok aránya alapján kategorizált iskolák megoszlása a különböző fitsségi kategóriák között.....	19

1. ábra A rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskolák arányának alakulása a kedvezményezett járásokon belül	11
2. ábra A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók százalékos aránya a különböző fittségi indexű iskolákban.....	12
3. ábra Átlag feletti hátrányos helyzetű tanulói aránnyal rendelkező iskolák megoszlása az IFI alapján	13
4. ábra A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók százalékos aránya a különböző fittségi kategóriájú iskolákban.....	14
5. ábra Átlag feletti lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói aránnyal rendelkező iskolák megoszlása a különböző fittségi kategóriákban	14
6. ábra Az intézményi fittségi index és a matematika kompetencimérésen elért átlagos képességszintek eredményeinek összefüggése	16
7. ábra Az intézményi fittségi index és a szövegértés kompetencimérésen elért átlagos képességszintek eredményeinek összefüggése	17
8. ábra A 2018/2019. tanévi matematika kompetenciamérésen elért képességszintek kategóriájának megoszlása a különböző fittségi indexű iskolák között.....	18
9. ábra Azon iskolák megoszlása a különböző fittségi kategóriájú iskolákban, ahol a tanulók legalább fele nem érte el az elvárt minimális képességszintet a 2018/2019. tanévi matematika kompetenciamérésen	18
10. ábra Iskolák megoszlása a különböző fittségi kategóriák között, ahol a testnevelést tanítást ellátó pedagógusok több mint fele szakképzettség nélküli	20

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (a továbbiakban: EFOP Plusz) tervezése során Magyarország a 2021-2027 közötti időszakban olyan beavatkozásokat tervez megvalósítani, melyek a XXI. századi köznevelés prioritási tengelyen hozzájárulnak az **egészségtudatos, jövőorientált életvezetéshez¹ mint kulcskompetencia-összetevőhöz**, amelynek része az intézményi mozgás- és sportprogramok megvalósítása, és a szükséges szolgáltatások biztosítása.

Tekintettel arra, hogy az EFOP Plusz fő célkitűzése - a kevésbé fejlett régiók, térségek felzárkóztatásán túl - a köznevelés területén többek közt a **kulcskompetenciák megerősítése és a korai iskolaelhagyás csökkentése**, így az egészség- és sportközpontú fejlesztéseknek ezeket a célokat szolgálniuk kell.

„Az Európai Unió számára készített köznevelési stratégia 2021-2030” mint ex-ante stratégia célul tűzte ki, hogy az országosan egységes és kötelező egészségközpontú fittségmérési rendszer, a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT®) alapján a **„fokozott fejlesztés szükséges” zónába sorolt tanulók aránya 27,7%-ról 15%-ra csökkenjen²**. A fejlesztéseket ez alapján úgy kell megvalósítani, hogy a tanulók fittségének javításán túl a korai iskolaelhagyás csökkentését is szolgálják.

Ennek érdekében a Magyar Diáksport Szövetség (a továbbiakban: MDSZ) mint a NETFIT® rendszer működtetője a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 44/B.§-a alapján – az Oktatási Hivatal adatszolgáltatása alapján – elvégezte a **2018/2019. tanévi fittségi adatok releváns összefüggéseinek elemzését**, melyet jelen dokumentum mutat be részletesen.

Az elemzés főbb megállapításai a következők:

1. Területfejlesztési összefüggések

A fejlesztendő és komplex programmal fejlesztendő járásokban, valamint a kedvezményezett településeken 20%-kal több rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskola található, mint a jogszabályban nem szereplő, fejlettebb járásokban, településeken.

A kedvezményezett járásokban az iskolák közel 40%-a, a kedvezményezett településeken pedig azok 47%-a jellemezhető rendkívül kedvezőtlen intézményi fittségi index-szel, miközben csupán az iskolák 11-12%-a megfelelő fittségi indexű.

¹ A Tanács 2018/C 189/01 számú ajánlása az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról.

² <https://2015-2019.kormany.hu/download/d/2e/d1000/K%C3%B6znevel%C3%A9si%20strat%C3%A9gia.pdf>, 6.2. Indikátorok

2. Szociokulturális és szocio-ökonómiai összefüggések

- *Hátrányos helyzet*

A rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskolákban a tanulók **24,97%-a** hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, míg a megfelelő fittségi indexű iskolákban csupán **7,6%**.

Az átlag feletti arányban hátrányos helyzetű tanulókat nevelő iskolák **91%-a** rendkívül kedvezőtlen, vagy kedvezőtlen fittségi index-szel rendelkezik.

- *Lemorzsolódás*

Minél rosszabbak az iskolákban a fittségi mutatók, annál nagyobb a lemorzsolódási arány: a rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskolákban **15%**, míg a megfelelő fittségi indexűekben csupán **5%**. A leginkább lemorzsolódással veszélyeztetett iskolák **92%-a** rendkívül kedvezőtlen, vagy kedvezőtlen fittségi indexű.

- *Igazolatlan hiányzások*

Minél rosszabbak az iskolában a fittségi mutatók, annál nagyobb arányban vannak igazolatlan órával rendelkező tanulók. A rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskolákban az igazolatlan hiánnyal rendelkezők aránya **22,2%**, ami a duplája a megfelelő fittségi iskolákban tapasztalható **10,8%-nak**.

3. Iskolai teljesítménnyel kapcsolatos összefüggések

Minél jobb az iskolai fittségi index, annál jobban teljesítenek a kognitív felméréseken az iskola tanulói. Azok az iskolák, ahol a tanulók legalább fele nem éri el az elvárt, minimális képességszintet, **90%-ban** rendkívül kedvezőtlen, vagy kedvezőtlen fittségi indexű.

4. Tanügy-igazgatási összefüggések

Azok az iskolák, ahol a testnevelést tanító pedagógusok legalább felének nincs szakképzettsége **85,4%-ban** a rendkívül kedvezőtlen, vagy a kedvezőtlen fittségű iskolák közé tartoznak.

2. Bevezetés

Az egészséggel összefüggő fittségi állapot monitorozásának és megítélésének vitathatatlanul fontos népegészségügyi szerepe van a társadalomban. A 2014-ben bevezetett Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (a továbbiakban: NETFIT®), mint országosan kötelező, egységes fittségmérési rendszer, lehetőséget teremt arra, hogy a célzott népegészségügyi beavatkozások érdekében bizonyítékokkal támogassa a szakpolitikai döntéseket. Korábbi, nagymintás, iskolai fittségmérési kutatások eredményei jelzik, hogy az intézményi szintű fizikai fittségi állapotban az iskola környezetének és a tanulói szocio-ökonómiai háttérnek meghatározó szerepe van. A fittségi állapot nyomon követése azonban nem csak a népegészségügy, hanem tanügy-igazgatás és köznevelés fejlesztése felé is meghatározó információkkal szolgálhat, amelynek jogosultságát az alábbi vizsgálatunkban térképezzük fel. Több tanulmány bizonyítja, hogy a fittségi állapot és kognitív képességek alakulása között szignifikáns összefüggés van. Az Európai Oktatási Térség és az Európai Szociális Alap Plusz célkitűzéséhez kapcsolódva hazánk is célul tűzte ki a korai iskolaelhagyók arányának csökkentését. Az iskolai lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók³ aránya, valamint a szakképzettség nélkül testnevelés tanító pedagógusok aránya mind kapcsolatban áll a tanulók iskolai szintű átlagos fittségi állapotával. Ezen oknál fogva a népegészségügyi megközelítésen túl a köznevelés szempontjából is támogatott a fittségi állapot rendszeres monitorozása és célzott beavatkozások mentén, intézményi szintű intervenciók programokkal történő fejlesztése.

Átfogó vizsgálatunkban országos tanulói adatbázis alapján az alábbi kérdésekre keressük a választ:

1. Látszik-e különbség az intézményi fittségi mutatókban a társadalmi-gazdasági szempontból **hátrányos és nem hátrányos helyzetű térségek** között? (3.1. bekezdés)
2. Azokban az iskolákban, ahol nem megfelelő a tanulók átlagos fittségi állapota, ott nagyobb arányban vannak **hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók**? (3.2. bekezdés)
3. A rosszabb fittségi mutatójú iskolákban nagyobb **az iskolai lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók aránya**? (3.3. bekezdés)
4. A rosszabb fittségi mutatójú iskolákban nagyobb **az igazolatlan órák száma**? (3.4. bekezdés)
5. A fittségi állapot és az országos kompetenciamérés **tesztjeiben nyújtott tanulási eredmények** összefüggenek egymással? (3.5. bekezdés)
6. A **szakképzettség nélkül testnevelést tanító pedagógusok aránya** befolyásolja, hogy az iskola fittségi mutatója miként alakul? (3.6. bekezdés)

³ a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 37. pontja értelmében – az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé.

3. Módszer

1.1. Vizsgált minta

Vizsgálatunkban a 2018/2019. tanév NETFIT® adatbázisát használtuk fel, tekintettel arra, hogy a 2019/2020, valamint 2020/2021. tanévekben a fittségi mérés a COVID-19 új koronavírus járvány miatt félbeszakadt. Az adatbázis sztenderd adattisztítási folyamatot⁴ követően tartalmazza feladatellátási helyekre vonatkozóan (5-12. évfolyam) az Intézményi Fittségi Indexet (a továbbiakban: IFI). **Az IFI megmutatja, hogy a NETFIT® 8 fittségi tesztjéből átlagosan mennyiben érték el az egészséghez szükséges minimum szintet (egészségzóna) egy adott iskola tanulói.** NETFIT® adatbázisunkat kiegészítettük a vizsgált tanévre, feladatellátási helyekre vonatkozó következő háttér mutatókkal, melyet az Oktatási Hivatal biztosított az MDSZ számára:

- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulói létszámadatok
- lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói létszámadatok
- igazolatlan órákkal rendelkező tanulói létszámadatok
- az országos kompetenciamérések eredményei
- szakképzettséggel rendelkező és nem rendelkező, testnevelést tanító pedagógusok száma

A vizsgált minta közel 400.000 tanuló adatát reprezentálja 2900 iskolából.

1.2. Adatfeldolgozás

A létszám típusú mutatókból arányértékeket számoltunk a teljes iskolai létszámra vonatkozóan, majd iskolánként vizsgáltuk az IFI érték és az adott háttérváltozó arányértékének (HH-s tanulók/ lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók/szakképzettség nélküli pedagógusok arányának) összefüggését.

Az iskolákat 3 csoportba soroltuk az IFI alapján:

1. Rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskola (ahol az IFI kisebb, vagy egyenlő mint 5)
2. Kedvezőtlen (átlagos) fittségi indexű iskola (ahol az IFI 5,01 és 6,00 közötti)
3. Megfelelő fittségi indexű iskola (ahol az IFI nagyobb, mint 6,00)

⁴ Kaj Mónika, Király Anita, Hernádi Ádám, Kälbli Katalin és Csányi Tamás (2020) A magyar 10–18 éves tanulók egészségközpontú fittségi állapota (2019). Kutatási jelentés a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT®) 2018/2019. tanévi országos eredményeiről. Magyar Diákport Szövetség, Budapest.

1. táblázat A vizgált mintában (N=2900) az iskolák megoszlása a különböző fitsségi kategóriákban

ISKOLÁK FITTSÉGI INDEXE	ISKOLÁK SZÁMA
RENDKÍVÜL KEDVEZŐTLEN	877 (30,2%)
KEDVEZŐTLEN (ÁTLAGOS)	1456 (50,2%)
MEGFELELŐ	567 (19,6%)

A háttérváltozók különböző csoportosításai mentén elemeztük a 3 fitsségi kategóriába sorolt iskolák arányát:

1. a kedvezményezett és nem kedvezményezett járások/települések szerint⁵
2. hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók aránya alapján (tercilisek alapján):
 - átlag alatti HH-s tanulói arány (a HH+HHH tanulók aránya kevesebb mint 2,1%)
 - átlagos HH tanulói arány (a HH+HHH tanulók aránya: 2,1-13,55% között)
 - átlag feletti HH tanulói arány (a HH+HHH tanulók aránya nagyobb mint 13,55%)
3. iskolai lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya alapján (tercilisek alapján):
 - átlag alatti lemorzsolódási veszélyeztetettség arány (a veszélyeztetett tanulók százalékos aránya kisebb mint 3,61%)
 - átlagos lemorzsolódási veszélyeztetettség arány (a veszélyeztetett tanulók százalékos aránya: 3,61-11,61% között)
 - átlag feletti lemorzsolódási veszélyeztetettség arány (a veszélyeztetett tanulók százalékos aránya nagyobb, mint 11,61%)
4. A kompetenciaméréseken elért képességszinteket képességszintekbe soroltuk az OKM eredmények feldolgozása során használt sztenderd metodika mentén, majd 3 kategóriát különböztettünk meg:
 - Tanulók, akik nem érték el az adott évfolyamra vonatkozó minimálisan elvárt képességszintet (6. évfolyamon 3. képességszint, 8-10. évfolyamon 4. képességszint)
 - Tanulók, akik a kompetenciamérésen mutatott képességszintjük alapján elérték a rájuk vonatkozó minimális követelményt, de a képességszintjük kisebb, mint a 6. (6. évfolyamon 3-5. képességszint, 8-10. évfolyam esetében 4-5. képességszint)
 - Tanulók, akik elérték legalább a 6. képességszintet.
5. szakképzettség nélkül testnevelés tanítást végző pedagógusok aránya alapján:
 - minden pedagógus szakképzett (83,1%, 2290 iskola)
 - a pedagógusok között van szakképzetlen, de kevesebb mint az összes testnevelést tanító pedagógusok fele (9,2%, 253 iskola)
 - a testnevelést tanító pedagógusok legalább fele szakképzettség nélküli. (7,7%, 213 iskola)

⁵ a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet (<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1400290.kor>), valamint a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet (<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1500105.kor>)

4. Tények, megállapítások

4.1. Az iskolai fittségi mutatók a kedvezményezett és nem kedvezményezett járások és települések alapján

Járási besorolás

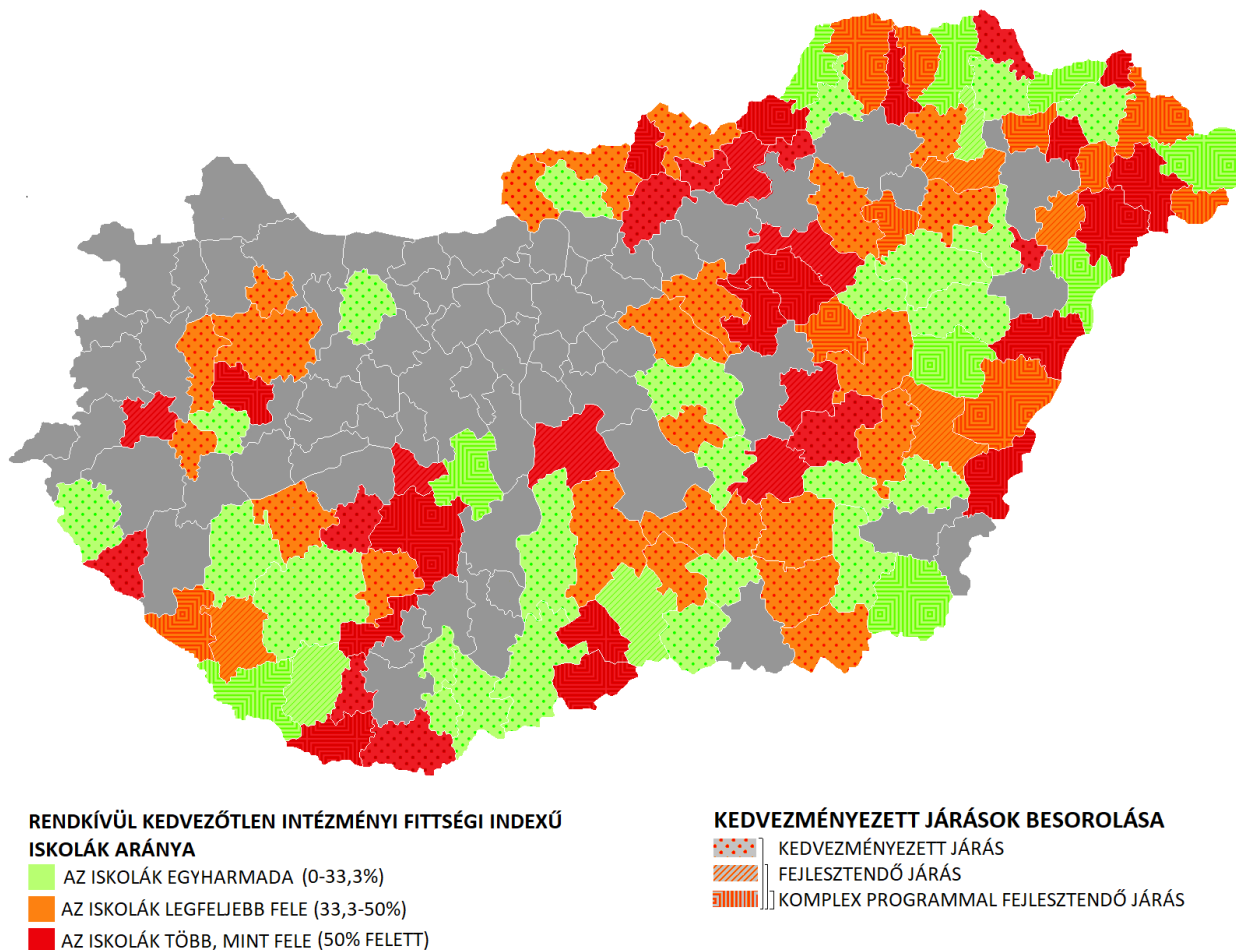
- A kedvezményezett járásokban az iskolák közel 40%-a jellemezhető rendkívül kedvezőtlen intézményi fittségi index-szel, míg az ilyen járásokban található iskolák 12%-a megfelelő fittségi indexű, mely közel 3,5-szörös aránykülönbséget jelent.
- Megállapítható az is, hogy minél kedvezőtlenebb a társadalmi-gazdasági környezet az adott térségben, annál rosszabbak a fittségi mutatók. A kedvezményezett járásokon belül a fejlesztendő és komplex programmal fejlesztendő járásokban a megfelelő fittségi indexű iskolák száma még alacsonyabb (9%), és ötször több rendkívül kedvezőtlen fittségű iskola található: e járásokban az intézmények közel 45%-a ilyen (2. táblázat).
- A kedvezményezett járásokon belül a fejlesztendő és komplex programmal fejlesztendő járásokban 20%-kal több rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskola található, mint a jogszabályban nem szereplő, fejlettebb járásokban (2. táblázat).

2. táblázat A különböző fittségi indexű iskolák megoszlási aránya a kedvezményezett járások egyes szintjein, illetve a nem kedvezményezett járásokon belül

ISKOLÁK FITTSÉGI INDEXE	KEDVEZMÉNYEZETT JÁRÁS	FEJLESZTENDŐ JÁRÁS	KOMPLEX PROGRAMMAL FEJLESZTENDŐ JÁRÁS	NEM KEDVEZMÉNYEZETT JÁRÁS	ÖSSZES
RENDKÍVÜL KEDVEZŐTLEN	33,70% (218)	43,90% (72)	44,80% (163)	24,60% (424)	30,20%
KEDVEZŐTLEN (ÁTLAGOS)	52,10% (337)	47,00% (77)	45,90% (167)	50,70% (875)	50,20%
MEGFELELŐ	14,20% (92)	9,10% (15)	9,30% (34)	24,70% (426)	19,60%

- A kedvezményezett járások közel háromnegyedében az iskolák több mint harmada rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskola (1. ábra).

Kedvezményezett járások a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint

1. ábra A rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskolák arányának alakulása a kedvezményezett járásokon belül

Települési besorolás

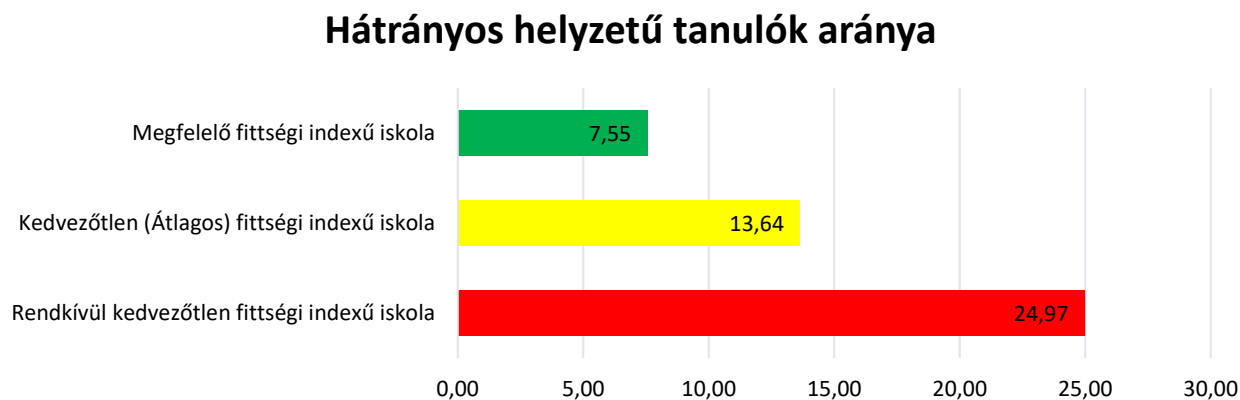
- A kedvezményezett településeken belül az iskolák közel fele, **47%-a rendkívül kedvezőtlen fittségi indexszel rendelkezik**, ami közel 4,5-szerese az ilyen településeken található megfelelő fittségi indexű iskolák arányának (**11%**) (3. táblázat).
- A kedvezményezett településeken közel **20%-kal nagyobb arányban vannak rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskolák a nem kedvezményezett településekhez képest** (3. táblázat).

3. táblázat A különböző fittségi indexű iskolák megoszlási aránya a kedvezményezett és nem kedvezményezett településeken

ISKOLÁK FITTSÉGI INDEXE	KEDVEZMÉNYEZETT TELEPÜLÉS	EGYÉB TELEPÜLÉS	ÖSSZESEN
RENDKÍVÜL KEDVEZŐTLEN	46,5% (177)	27,8% (700)	30,2% (877)
KEDVEZŐTLEN (ÁTLAGOS)	43,0% (164)	51,3% (1292)	50,2% (1456)
MEGFELELŐ	10,5% (40)	20,9% (527)	19,6% (567)

4.2. Az iskolai fittségi mutatók a hátrányos helyzetű tanulók aránya alapján

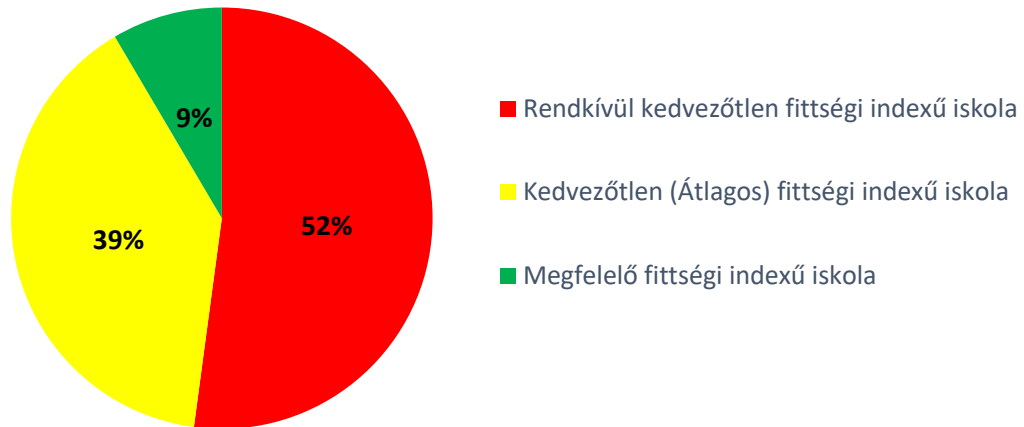
- A rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskolákban a tanulók mintegy ¼-e (24,97%) hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, míg a megfelelő fittségi indexű iskolákban csak 7,6% (2. ábra).

2. ábra A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók százalékos aránya a különböző fittségi indexű iskolákban

- Az IFI értékek alakulása és a HH tanulók százalékos aránya között szignifikáns összefüggés van. **Az átlag feletti arányban hátrányos helyzetű tanulókat nevelő iskolák (felső harmad, lsd 3. Módszer) 91%-a rendkívül kedvezőtlen (52%) vagy kedvezőtlen fittségi index-szel (39%) rendelkezik (3. ábra).**

Átlag feletti hátrányos helyzetű tanulói aránnyal rendelkező iskolák megoszlása

3. ábra Átlag feletti hátrányos helyzetű tanulói aránnyal rendelkező iskolák⁶ megoszlása az IFI alapján

4.3. Az iskolai fittségi mutatók a lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulói arányok alapján

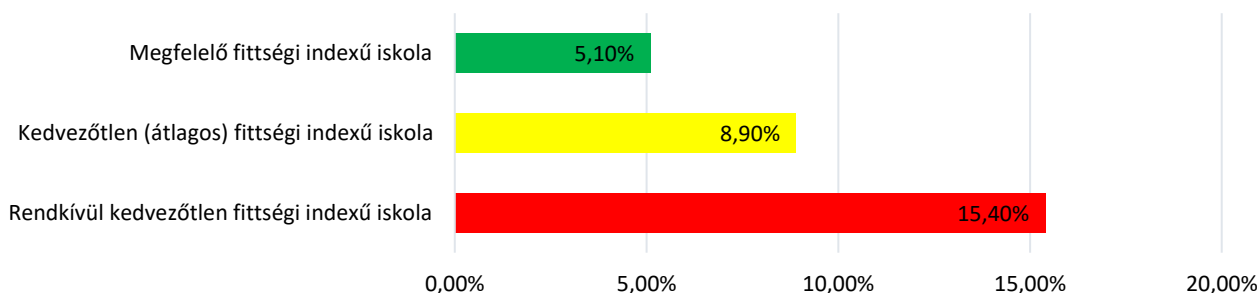
- A rendelkezésre álló adatbázisok alapján megállapítható az is, hogy az iskolák fittségi mutatója és a lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók százalékos létszamaránya között szignifikáns

⁶ A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya nagyobb, mint 13,55%.

összefüggés van, azaz: minél rosszabbak az iskolában a fittségi mutatók, annál nagyobb a lemorzsolódási arány.

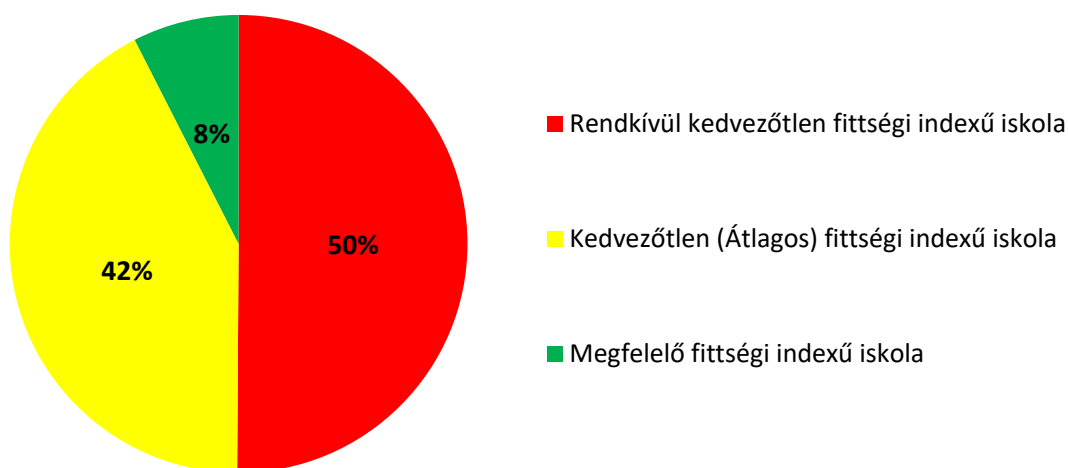
- A fittségi mutatók alapján csoportosított iskolák között az átlagos lemorzsolódási arány ugyanis szignifikánsan különbözik: a rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskolákban 15%, míg a megfelelő fittségi indexűekben csupán 5% (4. ábra).
- A leginkább lemorzsolódással veszélyeztetett iskolák (*felső harmad, lsd. Módszer*) 92%-a rendkívül kedvezőtlen vagy kedvezőtlen fittségi indexű (5. ábra).

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók százalékos aránya

4. ábra A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók százalékos aránya a különböző fittségi kategóriájú iskolákban

Átlag feletti lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói aránnyal rendelkező iskolák

5. ábra Átlag feletti lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói aránnyal rendelkező iskolák⁷ megoszlása a különböző fittségi kategóriákban

⁷ A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók százalékos aránya nagyobb, mint 11,61%.

- A rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskolák 55,3%-ában a lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók aránya is nagy. Ezzel szemben a megfelelő fittségi indexű iskolák csak 13%-ában fordul elő nagy arányú lemorzsolódás (veszélyeztetettség) (4. táblázat).

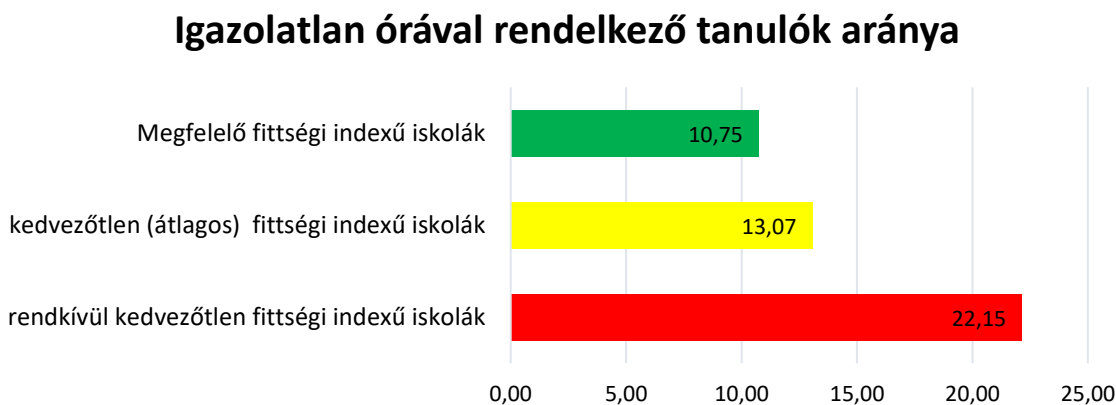
4. táblázat A különböző fittségi kategóriájú iskolák megoszlása a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók százalékos aránya alapján

ISKOLÁK FITTSÉGI INDEXE	LEMORZSOLÓDÁSSAL VESZÉLYEZTETETT TANULÓK SZÁZALÉKOS ARÁNYA		
	ALACSONY	ÁTLAGOS	NAGY
RENDKÍVÜL KEDVEZŐTLEN	14,2%	30,5%	55,3%
KEDVEZŐTLEN (ÁTLAGOS)	34,3%	37,5%	28,2%
MEGFELELŐ	60,1%	27,0%	12,9%

4.4. Az iskolai fittségi mutatók és az igazolatlan hiányzások kapcsolata

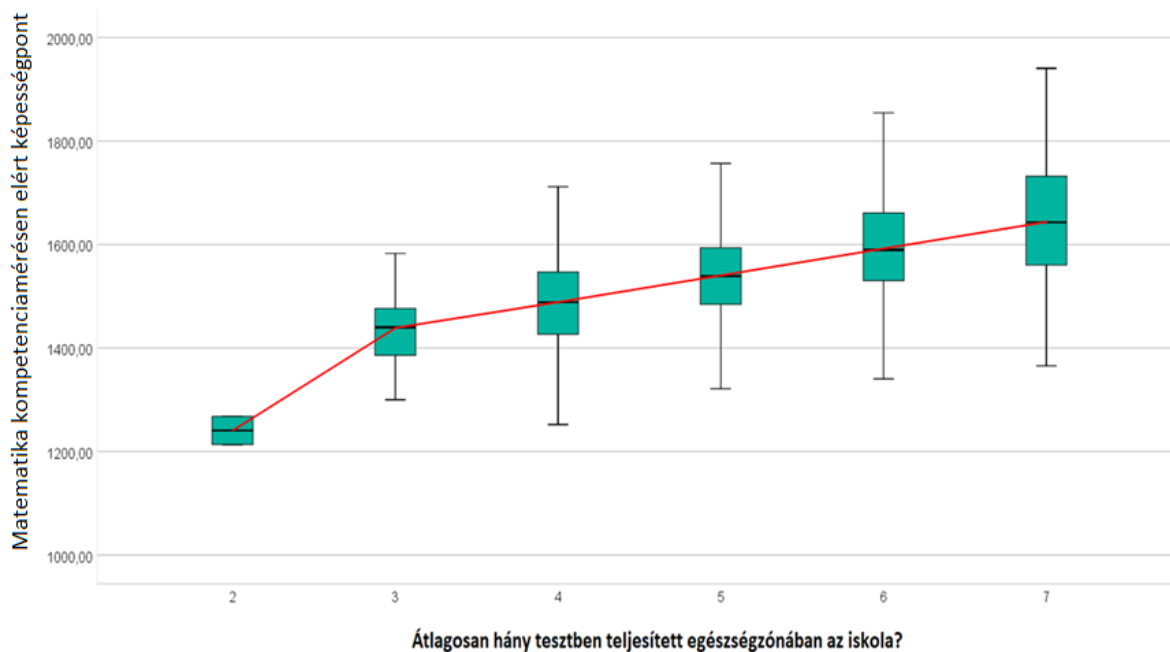
- Az iskolák fittségi mutatója és az igazolatlan órával rendelkező tanulók százalékos létszamaránya között szintén szignifikáns összefüggés van. Minél rosszabbak az iskolában a fittségi mutatók, annál nagyobb arányban vannak igazolatlan órával rendelkező tanulók. A rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskolákban az igazolatlan hiányzókkal rendelkezők aránya (22,2%) duplája a megfelelő fittségi iskolákban lévőknek, ahol ez 10,8%. (5. táblázat)

5. táblázat Igazolatlan órával rendelkező tanulók átlagos százalékos aránya a különböző fittségi kategóriájú iskolákban

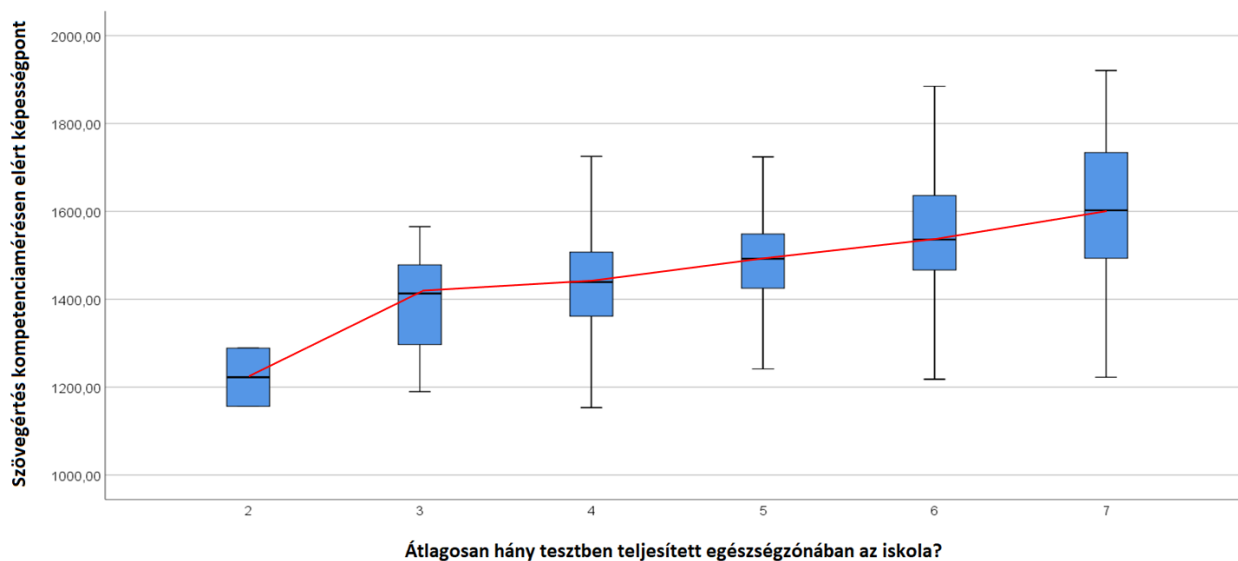

4.5. Az iskolai fittségi mutatók és az országos kompetenciamérések eredményeinek kapcsolata

- Mind a matematika, mind a szövegértés **kompetenciaméréseken elért képességpontok erősen korrelálnak az intézményi fittségi index-szel. Minél jobb az iskola tanulóinak átlagos fittségi állapota, annál jobban teljesítenek a kognitív felméréseken.**

6. ábra Az intézményi fittségi index és a matematika kompetenciamérésén elért átlagos képességpontok eredményeinek összefüggése

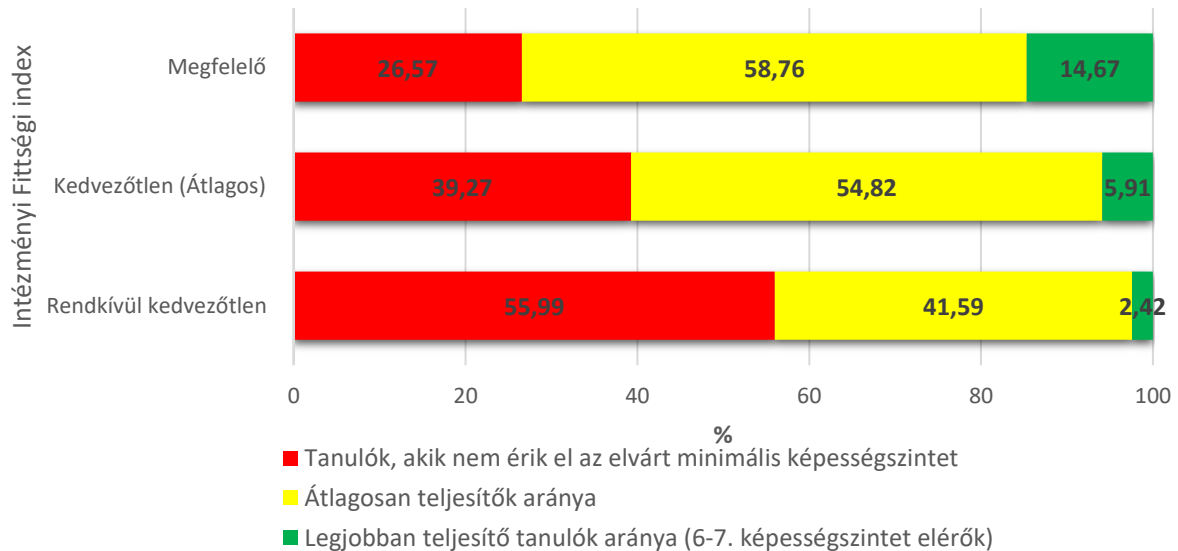
7. ábra Az intézményi fittségi index és a szövegértés kompetenciamérésén elért átlagos képességszintek eredményeinek összefüggése

6. táblázat A 2018/2019. tanévi kompetenciaméréseken elért eredmények átlag szórása a különböző fittségi kategóriájú iskolákban

ISKOLÁK FITTSÉGI INDEXE	MATEMATIKA ÁTLAGOS KÉPESSÉGPONT	SZÖVEGÉRTÉS ÁTLAGOS KÉPESSÉGPONT
RENDKÍVÜL KEDVEZŐTLEN	1496,9 ± 96,97	1449,57 ± 107,2
KEDVEZŐTLEN (ÁTLAGOS)	1563,2 ± 95,6	1516,4 ± 114,1
MEGFELELŐ	1635,29 ± 123,0	1597,3 ± 146,4

- A rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű iskolák tanulói átlagosan a matematika kompetenciamérésén 60%-ban nem érték el a minimálisan elvárt képességszintet (6. évfolyamon 3., 8-10. évfolyamon 4. képességszint). Ez az arány több mint 30%-kal több, mint a megfelelő fittségi indexű iskoláknál tapasztalható.

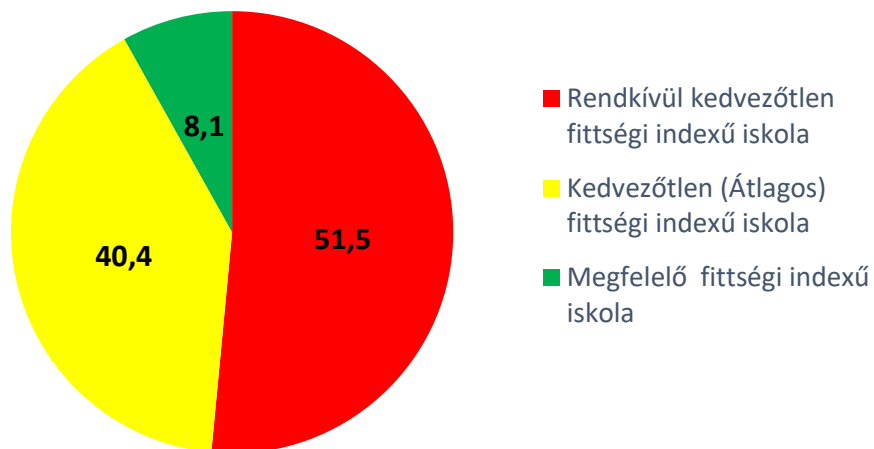
A matematika kompetenciamérésen elért képességszint kategóriák megoszlása

8. ábra A 2018/2019. tanévi matematika kompetenciamérésen elért képességszintek kategóriájának megoszlása a különböző fittségi indexű iskolák között

- Azok az iskolák, ahol a tanulók legalább fele nem éri el az elvárt, minimális képességszintet (összesen 976 iskola), több mint 50%-ban rendkívül kedvezőtlen fittségi indexű és 40%-ban kedvezőtlen fittségi indexű iskola.

Iskolák, ahol a tanulók legalább fele nem éri el az elvárt minimális képességszintet a matematika kompetenciaérésen

9. ábra Azon iskolák megoszlása a különböző fittségi kategóriájú iskolákban, ahol a tanulók legalább fele nem érte el az elvárt minimális képességszintet a 2018/2019. tanévi matematika kompetenciamérésen

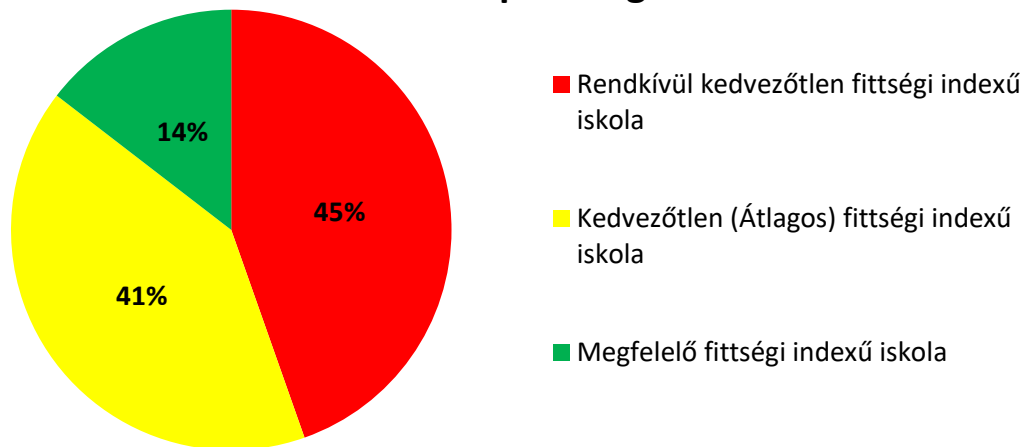
4.6. Az iskolai fittségi mutatók a szakképzettséggel nem rendelkező testnevelést tanító pedagógusok aránya alapján

- A vizsgált mintában **az iskolák 17%-ában (466 iskola) tanít testnevelést olyan pedagógus, akinek nincsen szakképzettsége.**
- Azok az iskolák, ahol a testnevelést tanító pedagógusok legalább felének nincs szakképzettsége **85,4%-ban a rendkívül kedvezőtlen, vagy a kedvezőtlen fittségű iskolák közé tartoznak (6. táblázat, 6. ábra).**

7. táblázat Szakképzettség nélkül testnevelés tanítását végző pedagógusok aránya alapján kategorizált iskolák megoszlása a különböző fittségi kategóriák között

ISKOLÁK FITTSÉGI INDEXE	SZAKKÉPZETTSÉG NÉLKÜL TESTNEVELÉS TANÍTÁSÁT VÉGZŐ PEDAGÓGUSOK ARÁNYA		
	Nincs	kevesebb mint a pedagógusok fele	legalább fele
RENDKÍVÜL KEDVEZŐTLEN	28,7%	27,3%	44,7%
KEDVEZŐTLEN (ÁTLAGOS)	51,0%	54,2%	40,8%
MEGFELELŐ	20,3%	18,6%	14,5%

Iskolák, ahol a testnevelést tanítást ellátó pedagógusok több mint fele szakképzettség nélkül

10. ábra Iskolák megoszlása a különböző fittségi kategóriák között, ahol a testnevelést tanítást ellátó pedagógusok több mint fele szakképzettség nélküli

5. Javaslat

Az MDSZ javasolja a fenti összefüggések és mutatók bemutatását az Európai Bizottság részére a XXI. századi köznevelési prioritási tengelyen tervezett sportcélú beavatkozások megalapozása és igazolása érdekében.